

DAVID
(1935-1954)

Hiç kendi hayatını sonlandıran bir adam tanımamıştım, bu yüzden de dışlanmış, kendini mahkûm etmiş ruhların, bu kadar özenle korunduğunu anlatan son satırları içeren bir intihar mektubu da okumamıştım. Hâlâ böyle mektupların hepsinin aynı tarzda yazıldığını düşünmekten kendimi alamıyorum çünkü *Üzgünüm, üzgünüm, çok üzgünüm* diye tekrarlamaktan başka ne söylenebilir ki? Tıpkı hastaneye kapatıldığım dönemlerde sıkça karşılaştığım, aşk acısı çeken ve sadece *Seni seviyorum, Seni seviyorum, Seni seviyorum* diyebilen Wellbrook'taki hastalardan biri gibi. Özellikle çene hizasındaki kü rengi saçlarıyla, tekerlekli sandalyesinde iki büklüm oturan şizofren kadın geliyor aklıma. Sürekli *erik* kelimesini tekrarlıyordu, öyle ki kelimenin uğultusu diğer hastaların çığlıkları, suyun hafifçe akan sesi de dahil olmak üzere her şeyin arka planında yitip gidiyordu. *Erik, eee-rik*, ta ki kelime bütün anlamını yitirip sadece sese dönüşene kadar.

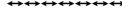
Bu otel odası düşündüğüm kadar kasvetli bir yer değil. Biri hoş görünmesini sağlamak için zaman harcamış, henüz bir hamamböceği de görmedim. Sadece börölce tanesi büyüklüğünde bir iki sinek, arasıra havada pike yapıyor. Yatağın örtüsü kaşındırıyor ama çeşit çeşit İngiliz güllerinden oluşan hoş bir deseni var. Şunu bilin ki, intihar etmek konusunda kararsız bir adam, istemeden durur ve atasözündeki gibi o meşhur gülleri koklar. Ucuz mavi perdeler ışığı geçiriyor, kapatmak için cama doğru yürüdüğümde bir tanesinin kenarının dikkatlice dikildiğini gördüm, sanırım daha önce yırtılmış. Sonuç olarak ben bütün bunları buranın ölmek için başka herhangi bir yer kadar uygun olduğuna yordum. Eve yakın bir yerlerde hayatımı sonlandırmak istemedim; eşimin ya da daha

kötüsü çocuklarımın beni bulabileceği bir yerde olmamalıydı. Bana kalsaydı, bizim ormandaki ağaçlardan birine, huzurlu bir şekilde asardım kendimi ama nedense bu, yaptığımdan daha büyük bir kâfirlik gibi görünmüştü. Hiçbir önemi olmayan bu küçük, mütevazı Motel Ponderosa için müteşekkirim, küçük de olsa bir lütuf burası.

Bu sabah, buradan millerce uzakta oğlum William, kızım Gillian ve eşim Daisy ile kahvaltı yaptım. Domuz pastırması, kızarmış ekmek ve artık ellerinde hangi yağ kaldıysa onunla kızartılmış yumurta yedik. William'ı, bir parça kızarmış ekmeği yumurtasının sarısına bandırırken izledim. Küçük topuzu, kırmızı kadife bir kurdele ile bağlanmış kızım Gillian'ı tabağını sıyırırken izledim. Eşim Daisy'nin ışığın altında, sürekli bir endişe akımına maruz kalmaktan pürüzsüzleşmiş bir kaya gibi görünen yüzünü izledim. Hafızamda saklı kalsınlar ve sonra yok olsunlar diye *klik, klik, klik* diyerek bu anları zihnime kaydettim. Çünkü ölüme bu kadar yakın olmama rağmen bu anların sade güzelliğinin farkındaydım. Sessizce, Tanrı'dan ailemi kutsamasını istedim; her ne kadar, o ya da ailem onları terk ettiğim için beni affetmeyecek olsa bile. Üçünün de hayatı problemlerle doluydu ve daha da kötüsü beni hâlâ seviyorlardı; o yüzden bu durum, onlara ihanet ve haksızlık etmekten başka ne olabilirdi, bilmiyorum.

İncil'den çok *İtirafklar*'a¹ bakıyorum bu aralar ama herhangi bir günah çıkarma yöntemi ile ne başarmaya çalıştığımı anlamak iyice güçleşti. Günah işledim, günahlarımla yüzleşmeyi ve bedelini ödemeyi ümit ettim. Tıpkı İsa'nın şeytanları domuzlara göndermesi gibi günahlarımdan kurtulmayı istedim. "Tanrı kimseye taşıyabileceğinden fazla yük vermez" sözünün aksine belki Tanrı bana acır ve merhamet gösterirdi; peki ama bu çaresizlik ne olacak? Yıllarca bu durumla baş edebilmem gerektiğini düşündüm ama elimde kalan tek şey *Acı çektiğim, Acı çektiğim, Acı çektiğim* gerçeği idi. "Kulunu düşmanının gücünden koru" demiş Augustinus. Yine de Augustinus, benim bile hayalini kuracak kadar aklımlı kaçırmadığım bir şeyi başarmış ve azizlik mertebesine yükselmiş.

1) Augustinus tarafından yazılmış on üç bölümlük otobiyografi. (ç.n.)

Francine ve Peter Nowak'ın tek oğulları olarak varlıklı bir ailede doğdum. Ojciec diye hitap ettiğim babam, Nowak Piyano Şirketi'nin başkanı ve sahibiydi. Nowak piyanoları artık pek bilinmiyor. Hem kaliteli hem de erişilebilir olduğu için uzun yıllar boyunca Mason&Hamblins, hatta Steinways kadar iyi bilinen bir markaydı. Aile adımız, önemli isimlerle dolu bir şehirde diğerleri kadar önemliydi. Ama çocukluk yıllarımın çoğunda savaştaydık; fabrikamızda düşman hattının ötesine askeri birlikleri taşıyan planörler yapılıyordu. O yıllarda, sadece dört tane piyano ürettik, onlar da askerleri eğlendirmek için yurtdışına gönderildi.

Savaş, istikrarsızlık demektir. Savaş başladığında sadece dört yaşındaydım; öncesinde hayatın nasıl olduğunu hatırlamıyorum ama savaşın, her şeyin dengesinin bozulmasına neden olduğunu anlayacak kadar şey görmüştüm. Radyo, dinleyicilerini cephe-den verilen haberlerle tehdit ettiği kadar bizi yeni eğlence biçim ve yöntemleriyle de tehdit ediyordu. Ailem prensip gereği radyo almayı reddetti, bu da haberlerden diğer insanlara göre daha geç haberdar olmamıza neden oluyordu. Aile dostlarından parça parça bilgiler alıyorduk ama bu da bilinçli olarak, bir tampon etkisi yaratmak için yapılan bir şeydi. Ojciec, hiçbir şey yokmuş gibi fabrikaya gidiyordu. Pres makinesini izlerken gözlüklerinin üzerinden işçilerin zaten iki kere kontrol ettiği tork çubuğuna bakıyordu. Sabırsız adımlarla nemli havalandırma odasında ilerliyor, köprü presinin ayarlarını kontrol ediyordu. Eve geldiğinde, üstü başı müzik üretmeye gebe piyanoların yapıldığı kimyasallar ve ahşap gibi kokuyordu. Yorgun oluyordu ama fabrikaya gitmek ona bir yaşam amacı da veriyordu. Ojciec için, piyanolar olmasaydı Nowak sülalesinin reisi olmak pek bir şey ifade etmezdi.

İncecik burnunda ufak bir çıkıntı bulunan, ince yapılı, sarışın bir kadın olan, benim Matka² diye hitap ettiğim annemin öncelikli işi biricik oğlu ile ilgilenmekti, ikinci işi ise her ne kadar gönül-

2) (Leh.) Anne. (e.n.)

süzce yapsa da para harcamaktı. Blenheim, Lysander, Hastings'deki mezat satışlarına beni de götürürdü, geride bırakılmış eşyaları karıştırıp istediklerimizi seçerdik. Sararmış Edward dönemi elbiseler ve bir zamanlar sevgiyle kullanılmış ama sonra Musa gibi sazlık kenarına terk edilmiş peluş oyuncaklarla dolu kollarımızla kahverengi tuğlalı evimize dönerdik. Böyle gezintilerden döndüğümüzde, ben kucağımda oyuncaklarla üst kata çıkarken, annem serin elini enseme koyup öne doğru eğilerek başımın tepesini bir öpücükle meshederdi. Aslında yurtdışında olanlardan *bihaber* değildik ama Matka ile yaptıklarımızın garipliğini şimdi fark ediyorum. Savaşta ölenlerin sayısı gittikçe artarken, biz ölen insanlara ait eşyaları satın alıyorduk. Greenpoint'in çoğunluğuna nazaran finansal ve duygusal olarak savaşın etkilerini biz daha az hissetmiştik. Tanrımıza bunun için oldukça minnettardık.

Tanıdığım diğer çocuklara benzemediğimi de, olmadığım biri gibi davranmak konusunda pek iyi olmadığımı da çok erken yaşlarda anlamıştım. Mevcut enerjimi ne yazık ki yanlış ve gelişigüzel bir şekilde belirsiz hedeflere odaklamıştım. Çamura bulanmış ayakkabılarımla, diğer bütün sarı saçlı, Polonyalı Amerikalı çocuklar gibi McCarren parkında koştururken, aynı zamanda tavşanım Flopsy'nin sol gözü de sağ gözü gibi düşmek üzere olduğu için içim içimi yiyordu, ta ki nefesimi toplamak için durmam gerekip de göğsümde yükselen panik duygusu beni eve dönmek zorunda bırakana kadar. Aslan Leo'nun zaten kopmak üzere olan başının kopmasına kafayı taktığım için bir top oyununda resmen kendimi hasta etmiştim, hatta çimenlerin üzerine kusmuştum. Bu oyuncaklara bir anima ya da animus³ atfederdim. Tam olarak bu oyuncakların canlı olduğunu düşündüğümü söyleyemem ama her biri ile kurduğum

3) Anima, Latince ruh ya da yaşam gücünü tarif etmek için kullanılan bir kelimeyken animus, zihin ya da zihinsel yetiler anlamına gelir. İsviçreli psikiyatr Carl Gustav Jung'a göre ise anima bilinçaltının dişil özelliklerini, animus ise eril özelliklerini yansıtır. (ç.e.n)

duygusal bağı o kadar güçlüydü ki gerçekten yaşıyor olsalar yeriydi. Onları kıyafet dolabının en alt çekmecesinde, Ojciec'in onaylamayan bakışlarının uzağında saklıyordum. Her sabah ve her akşam yatmadan önce, her birini özenle giydiriyordum. Bu ritüeli yarıda bırakmak, beni de yarım bırakıyordu. Sözde nevrozlarımın başladığı dönemler bunlardı, ne var ki o zamanlar bunun ne olduğunu bilmiyordum.

Akranlarımla birlikteyken, genellikle artılarıma ve eksilerime dikkat ederdim, elimden gelen en iyi yapmacık tavrı takınırdım. Örneğin, Louise Bielecki'ye taş atar, onunla çarpık dişli diye dalga geçerdim. Şu an bunları hatırlamak bile ağlamama neden oluyor.

On yaşındayken, kütüphaneden *Kurtları Seven Adam* adında ince bir kitap ödünç aldım; yıllarca kurtlar arasında yaşayan ve kurtların türdeşlerini yediği olgusunu ilk defa ortaya çıkaran ünlü *National Geographic* yazarı ve fotoğrafçısı William P. Harding hakkında detaylı bir biyografiydi. Kitabın kapağında Harding'in bir tepede çömelip ellerini önünde oturan iki iri kurdun sırtına koyduğu bir fotoğraf vardı. Yüzündeki ifade sanki doğduğu günden beri içinde taşıdığı bir acıyı yansıtıyordu. Benim ilgimi çeken aslında kapak değildi, kapaktaki alıntıydı: *"İnsan ve kurt benzer yaratıklardır: Acımasız, güzel ve yalnız kalmamak için yaratılmış."* Ama yatağımda yayılıp Harding'in hayatının anlatıldığı sayfaları karıştırırken, yaban hayatı ve kurtları anlatan sahnelerin birdenbire neden onun alkol bağımlılığını ve intiharını anlatan canlı tasvirlere dönüştüğünü hiç anlamamıştım. Benim ebeveynlerim de içki içerdi ama Harding gibi merdivenden düşüp kaburga kemiklerinin dördünü ve kollarını kırmamışlardı ya da Harding'in yaptığı gibi uçurumdan atlayarak çürüyen cesetleri bulunmadan önce günlerce akbabalar tarafından yenmeyi akıllarından bile geçirmemişlerdi.

Bunu bugün hatırlamak bende neredeyse dokunaklı bir şaşkınlık yaratıyor. Bir insanın, bilinçli bir şekilde hayatını sonlandırırken, en değerli şeylerinden vazgeçmesini gerçekten aklım almıyor. Ancak çocukça bir şekilde, belki de önbilincimin etkisiyle Harding'in intihar etmiş olduğu fikrinden uzaklaşmaya çalışsam

da, beni etkileyen tarafını anlayabiliyorum. Korkulardan vazgeçememe durumu, tıpkı Flopsy ve Leo için duyduğum endişelerden kurtulamamam gibi.

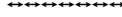
Kendimden emin bir şekilde diyebilirim ki, William P. Harding, ergenlik öncesi yaşadığım insomnia⁴ döneminin tek sorumlusudur. Uyuma çabalarım, Harding'in uçurumdan atlayışı, kurt sürüsünün en zayıf halkalarına saldırması, su gibi sıçrayıp bal gibi yoğun akan kan benzeri sahnelerle doluydu. Panikle koşup masamda duran kitabı kapmış, çöp kutusuna atıp üzerini kâğıtlar ve peçetelerle kapatmıştım ama bu bile yeterli gelmemişti. Çöp kutusunu odamın kapısının dışına koyup kendimi odaya kapatmıştım. Elimi, avcum dışarı bakacak şekilde uzatarak kendimi korumaya çalıştığımı hatırlıyorum. Bu eğilimlerin ve olayların çok önemli değilmiş gibi göründüklerinin ve benim hatam olmadıklarının, kontrolüm dışında gelişen durumlardan doğan hatalar olduklarının farkındayım. Bugün bile kendi acılarımın tohumlarını, sonucunun ne olacağını hiç bilmeden, bizzat ektiğimden şüpheleniyorum.

Doktorlar uyku problemimi açıklarken klinik terimleri nadiren kullandılar. Sinir hastalığım olduğunu söyleyip Matka'ya, gelecekte gelmiş gibi isimleri olan tıbbi ilaçlar önerdiler. William P. Harding'den kimseye bahsetmedim çünkü başından beri bütün cevapları biliyormuş gibi görünüyordular. Stetoskoplular dışında, kendi uzmanlık alanları konusunda kendilerinden bu kadar emin başka bir meslek grubu görmedim.

Her ne kadar üzerine düşünmek istemesem de, bu deliliğin çocuklarıma da miras kalma ihtimali var. Başka biçimlerde, onlara elimden gelenin en iyisini vermeye çalıştım. Onlara her şeyi vermek istedim. William ile Gillian'a, her ne kadar annelerinin tabiatı nedeniyle bu pek mümkün olmasa da İncil'i, Virgil'i ve dilin önemini anlatmaya çalıştım. Yine de çabuk kavriyorlar, olağanüstü bir zekâya sahip olduklarını düşünüyorum. Altta yatan nahoş bir şeyler olup olmadığını görmek için henüz çok erken ama eğer öyle bir şey varsa bile, ben görmedim. Bu durumu kimse hak etmiyor,

4) Uykusuzluk hastalığı (ç.n.)

özellikle de o ikisi. Eğer yapabileceğim bir şey olsaydı, herhangi bir şey, gerçeklik algılarının tuğlalar kadar güçlü, elmaslar kadar sağlam olmasını sağlardım.

İnsomnia, doğal olarak okulumu da etkilemeye başlamıştı, kafam hiçbir şeyi almaz olmuştu. Matka karnemi gördükten sonra, akşam yemeğinin ardından çekinerek neler olduğunu sormak için odama gelmişti. Ben de gerçeğin sadece bir kısmını, yani uyku problemi yaşadığımı söyledim. Kaşlarını çattı. Elindeki karne kupağında katlanırken iç geçirerek, “Babana söylemek zorundayım” dedi. Ama tabii ki notlardan bahsediyordu, asla insomniamdan değil. Matka bana dönüp mutluluk hariç herhangi bir durumdan kaynaklanıyor olabilen o tebessümlerinden biriyle gülümsedi. Beni bütün hayatı boyunca sevmişti ama mümkün olsaydı, kaç çocuğu olsun isterdi diye merak ediyordum. O yaşlarda bile, bırakın birden fazla kardeşi, tek bir erkek ya da kız kardeşim olmayacağını biliyordum ama nedenini bilmiyordum. Sonraları Daisy ile birlikte Greenpoint’e döndüğümde doğumum sırasında neredeyse ölümcül bir kanama geçirdiğini; rahim, fallop tüpleri ve yumurtalıklar dahil her şeyin alındığını söyledi Matka. Bu onun hayatını kurtarmıştı ancak daima tek çocuğu olacağım anlamına geliyordu. Bunu sigarasının külünü lavaboya silerken buruk bir şekilde söylemişti. Elleri öylesine titriyordu ki sigarasını neredeyse bulaşıkların arasına düşürecekti. Bu sağlık sorunu, sonradan öğrendiğim kadarıyla düşen östrojen seviyesi sebebiyle hasta olmasına da sebep olmuştu.

İnsomnia. Kurtlar. Matka’nın benim için duyduğu endişe. Notlarım. Savaş bitmişti artık, evdeki ve okuldaki atmosfer, sürekli büyük bir çözülmenin eşliğindeydi sanki. Yakın çevremizden kimse ölmemişti. Ailemin en yakın arkadaşları olan Pawlowski’lerin çocukları yoktu ama Bay Pawlowski’nin Long Island’lı bir yeğeni varmış ve savaşta bir bacağını kaybetmiş. St. Jadwiga’dan tanıdığım çocuklardan biri, ya erkek kardeşini kaybetmişti ya da yeni bir

kardeşi olmuştu, emin değilim ama iyilerdi galiba. Bizim için sa-
vaşın bitmesi, Nowak Piyano Şirketi'nin tekrar piyano üretmeye
dönmesi anlamına geliyordu ama piyanoların alıcı bulup bulama-
yacağı sorusu, aşılması gereken yeni bir endişe konusuydu. Bu soru
Ojciec'in ülser olmasına neden olmuştu, tabii Matka'nın da karne
notlarını ona söyleyerek durumu daha da kötüleştirmeye niyeti
yoktu.

Ama dediği gibi, babama söylemek zorundaydı ki babam da
bu durumdan pek memnun olmamıştı. O zamana kadar atletik ve
akademik anlamda yeterince başarılı olmuştum, bu yüzden şimdi
bu C'ler ve B eksiler onu şaşırtmıştı.

“Ne oldu sana böyle?” diye sordu kahvaltı sofrasında. “Bir kız
yüzünden olmadı, değil mi?”

“Hayır.”

Ojciec ufak tefek bir adamdı, boy açısından ona çekmemiştim.
Tıknazdı, başının ön kısmında pomadla şekillendirmeye çalıştığı,
ince bir tutam koyu sarı renkte saçı vardı ve sürekli burnundan
aşağı kayan metal çerçeveli yuvarlak bir gözlük takardı. Ayrıca her
daim hararetiydi; yanında durduğunuzda ondan yükselen enerjiyi
hissedebilirsiniz. Çatalını gürültülü bir şekilde masaya bırakarak,
“Artık büyüyorsun David. Sorumluluk almayı öğrenmen önemli.
Büyüdükçe alacağın sorumluluklar, bir kâğıt parçası üzerindeki
notlardan çok daha büyük olacak” dedi. Karneyi işaret etti. “İşleri
batırmak, binlerce dolar kaybetmek demek, sırtındaki gömlekten
bile olup dımdızlak ortada kalmak demek. Büyüdükçe işleri batır-
manın yolları da aynı ölçüde artacak.”

Böylece öğütlerini bitirmişti. Tabağını itip ayağa kalkarak yeni
bir fabrika günü için hazırlanırken acele etti. O sırada bulaşıkları
kaldıran Matka, Ojciec'i kapıya kadar geçirdi, eli sırtındaydı ama
tek kelime bile etmedi.

Gel gör ki sonraki hafta, artık büyüdüğümü ve onunla bir-
likte fabrikaya giderek önemli bir toplantıya katılmam gerektiğini
söyledi. Nowak Piyano Şirketi, bir aile işletmesi olduğu için piya-
noların nasıl yapıldığını görmem gerektiğini söylemişti. *Dziadek'i-*

min⁵ işleri babama devrettiği gibi Ojciec de bana devredeceği için, Nowak'ların son çocuğu olarak bu sorumluluğu devam ettirmek bana düşüyordu. İşçileri, maaşları ve çalışma saatleri konusunda sızlanacakları ama başkaldırmayacakları, istifa etmeyecekleri ya da daha kötüsü sendikalaşmayacakları ölçüde nasıl yönetmem gerektiği de dahil olmak üzere, şirketin işleyişiyle ilgili her şeyi öğrenmem gerekiyordu. Bir piyanonun ince ayarları yapılmış mı yoksa bir sürü ahşap çöplük mü birbirine çivilenmiş bilmeliydim. *Ses ayarının* nasıl yapıldığının inceliklerini anlamam gerekiyordu. Babamı aslında ahlaksız ve hilekâr olan yeni tüccarlarla pazarlık yaparken izlerdim. Yıllar öncesinden dedemi tanıyan ve Nowak ismine saygı gösteren tüccarlar gibi değillerdi çünkü savaştan onlar da etkilenmişti ve artık açığöz olmak, ahlaklı olmaktan çok daha önemliydi. Düşen notlarım yüzünden, dolaylı olarak ifade ettiği gibi “büyümeği reddedersem” ya da tamı tamına sıradan bir günümüz çocuğu gibi davranmaya devam edersem asla tam anlamıyla becerikli bir vâris olamazdım. Gelecek hafta beni önemli bir toplantıya getirecekti. “Eğitiminin bir parçası olacak” demişti babam.

Konuyla ilgili söz hakkım yoktu ve zaten bir Nowak oğlu olmanın ne demek olduğu konusunda da pek bir fikrim olduğu söylenemezdi. Nowak Pişano Şirketi efsanesi şuydu: Amerika'ya yanında sadece bir İncil, dişapazon⁶ ve bıçakla gelen Polonyalı bir göçmen! Uygun fiyatlı olmasına rağmen kaliteli bir pişano fikri! Bir göçmenin, pek de konuksever olmayan bir ülkede, pişano yapımındaki ustalığı ve sonucundaki başarısı! Bu hikâye, bizim ailemiz için, İsa'nın doğum hikâyesi kadar önemliydi. Şirketin günümüzdeki işleyişi düşünülürse bu hikâyenin önemi konusunda benim bildiklerim, ailemin pişanolarımızdan sanki onlar ve tabii ki biz, sadece saygın müzik dünyası için değil, aynı zamanda Amerika'nın kendisi için de çok önemliymişiz gibi söz etmesinden ibaretti. Buna inanmam, parka ya da okula giderken kendi gözlerimle her oturma

5) (Leh.) Dede. (ç.n.)

6) Titreştirildiğinde ana seslerden birini veren, U biçiminde, küçük bir çelik araç, ses çatalı. (ç.n.)

odasının camından bir Nowak piyanosu gördüğüm için ve diğer çocukların ismini duydukları zaman verdikleri tepkiden değildi; ne böyle bir şey gördüm ne de seslerinde bir imrenme duydum. Önemli olduğumuza inanmamın tek sebebi ailemin, bütün hayatım boyunca bunu açıkça vurgulamasıydı. Bir Nowak olmaktan gurur duyuyordum, ayrıca babamın beni hâlâ şirketin vârisi olarak görmesi de içimi rahatlatmıştı çünkü ailemi gururlandırmak benim için önemliydi. Oğulları olarak hevesimi sergileyebileceğim ve zekâmı kullanabileceğim bir fırsatım olması önemliydi.

Ama kendi çocuklarımın böyle bir yükü büyümemelerini sağlamak için elimden geleni yaptım. Oturma odamızdaki piyanoların üstünde, o piyanolar bize ait olduğu için adımızın yazdığına inanıyorlardı. Tıpkı bir annenin, çocuklarının isimlerini “EMMA” ya da “MARK” diye tişörtlerine işlemesi gibi.

Ah Gillian, benim küçük Artemisim, ailede en sevdiğim kişinin sen olduğunu söylesem şaşırırmazsın herhalde. Sanırım sana tahnitçilik⁷ öğretmeye başladığımda anladım bunu, sen William gibi yaygaracı değildin. Kanın ve iç organların olduğu bir ortamda, soğukkanlı davranmandan hep gurur duydum. Sana ilk defa kendi tavşanayağını yaptırdığım zamanı hatırlıyor musun? Narin parmakların öyle bir özgüvenle hareket ediyordu ki! Küçük elin çakıyı kavradığında, *Ne kadar da güçlü!* diye düşünmüştüm. Seninle hep gurur duydum.

Greenpoint'te tanınmış olmamıza rağmen, anne ve babam sadece birkaç aileyle gerçekten yakındı. George Pawlowski, babamın sağ koluydu ve *dziadek*'imin ölüp de şirketi Ojciec'e miras bırakmasından beri yanındaydı. Vicky Pawlowski, doğal olarak anne-

7) Ölüyü, bozulmaması için ilaçlama işi. Burada ölü hayvan postunu doldurup saklama kastediliyor. (e.n.)

min en yakın arkadaşıydı, gerçi Matka kendisi ile aynı çatı altında yaşamayan kimseyle tam olarak samimiymiş görünmezdi; Bayan Pawlowski ve Matka, ne zaman bizim evde birlikte vakit geçirseler, konuşmaları garip duraksamalarla dolu olurdu ve bu durum beni rahatsız ederdi. Ama annem için Bayan Pawlowski çok önemli bir amaca hizmet ediyordu; toplum ile arasındaki bağ bu kadındı. Bir keresinde, sadece bir kere, Bayan Pawlowski'nin dolaylı bir şekilde kısrılıktan bahsederken ağladığını duymuştum. Bu, Pawlowski'lerin neden çocuklarının olmadığını, belki de annemle aralarındaki bağı açıklıyordu.

Bayan Pawlowski, Orlich'lerin mahalleye gelişlerine ilk dikkat çeken kişiydi. En başından beri, anneme söylediği biçimiyle, *ikna olmamıştı*. Orlich'lerin tek oğulları Marty benim gibi on üç yaşındaydı, benimle aynı derslere girmeye başladı ama oturma düzeni alfabetik olduğu için yanıma oturmuyordu. Marty akranları olan bizleri hem heyecanlandıran hem de rahatsız eden küfürbazlığıyla kısa sürede kötü bir şöhret edinmişti. Boyu posu ortalamaydı. Sivri çenesi ve burnu, eğik çizgiler biçimindeki kaşları ile keskin yüz hatlarına sahipti. Güldüğü zaman, sanki dünyaya pis bir bakış atıyormuş gibi görünüyordu.

Akşam yemek masasında babam, “Şu yeni gelen aileyi, Orlich'leri biliyorsunuz. Eh, Benjamin bugün fabrikaya uğradı” dedi.

“Öyle mi?” dedi Matka.

“Evet. Ne kadar gülünç bir adamcağız olduğunu görmek şaşırtıcıydı. Kısaca kendini tanıttı. Anlaşılan muhasebeciymiş, bütün ailesi Şikagoluymuş. Kısa kuyruklu bir piyanoyu *dörtte biri* fiyatına alabilir miyim diye sordu.”

“Dörtte biri mi? Hangi akla hizmet bunu kabul edeceğini düşünmüş?”

“Ben de buna benzer bir cevap verdim. Bana, ‘Oğullarımız aynı sınıfta olduğu için’ dedi. Sanki bu bizi aynı aileden yaparmış gibi. David, adamın oğlunu tanıyor musun?”

“Evet” dedim.